

Aan zet met Lucas Chess

tegenstanders van allerlei sterkte, maar wijst u ook op fouten en laat u duizenden oefeningen doen om uw spel te verbeteren.

1 Downloaden en installeren

We surfen naar portableapps.com/apps/games/lucas-chess-portable en klikken daar op de groene downloadknop. We slaan het bestand (Lucas-ChessPortable_7.05.paf.exe, 21 MB) op in een map naar keuze. We openen deze map en starten het exe-bestand. We klikken op Uitvoeren, OK, Volgende, Installeren en Voltooien. In de map is nu een nieuwe map verschenen genaamd Lucas-ChessPortable. Als we die openen, kunnen we het programma starten via LucasChessPortable.exe. Let op: omdat het een portable programma is, heeft er geen installatie plaatsgevonden in de gebruikelijke zin en is er ook geen snelkoppeling. Als u wilt, kunt u die echter zelf op

Schaken is een eeuwenoude hobby waar vele mensen vele genoeglijke (en soms ook minder genoeglijke) uurtjes mee zoet zijn. Wie niet bij een club wil of geen schaakvrienden heeft, vindt in de computer al jaren een geduldige en op de eigen kracht in te stellen tegenstander. Een programma kopen hoeft daarvoor al lang niet meer. Er is heel wat gratis schaaksoftware en Lucas Chess is een van de jongste telgen uit die familie.

Voordat we beginnen is het belangrijk om te weten wat Lucas Chess niet is. Lucas Chess is geen programma dat u de basisbeginselen van het schaken bijbrengt. Wie nog helemaal niet schaakt vindt uitstekende uitleg over dit boeiende spel op www.schaakzone.nl/schaken-voor-beginners.php. Kent u eenmaal de regels en de notatie dan kunt u aan de slag. Lucas Chess biedt daarbij niet alleen een selectie

Wie zich vervelt tijdens de lange winteravonden kan altijd nog tegen de computer gaan schaken. Lucas Chess is behalve een veelzijdige opponent ook een goede leermeester.

het Bureaublad maken. Bij de eerste start vraagt Lucas Chess ons een taal te kiezen en Engels lijkt ons de beste keus. We typen onze naam in en klikken op Accept. Er begint meteen een voorbeeldpartij die u eventueel kunt volgen. Lucas Chess is nu klaar voor gebruik (afbeelding 1).

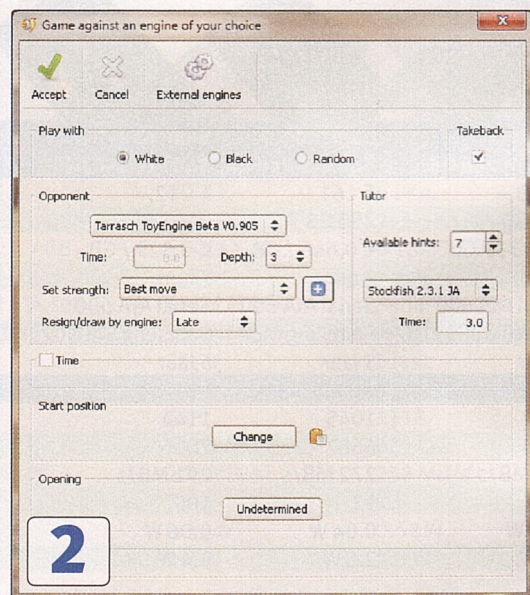
2 Partijtje opzetten

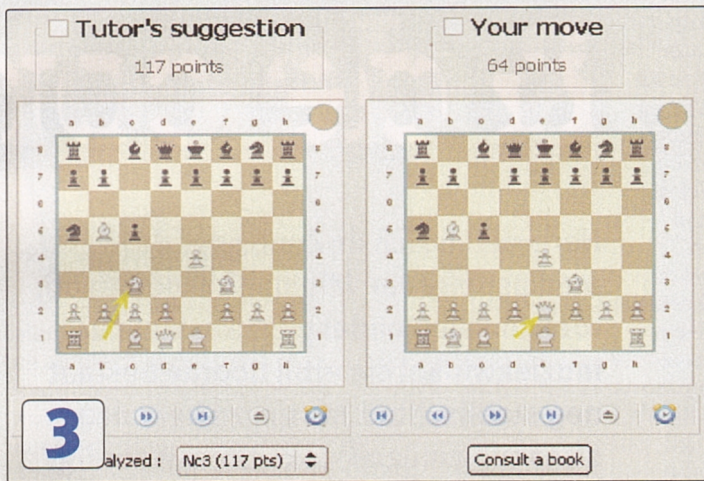
Laten we eerst maar eens een partijtje spelen. De Play-knop is daarvoor de logische keuze. Klikken we daarop, dan kunnen we kiezen uit Play against an engine of your choice of uit Opponents for young players. Lucas Chess bevat een flink aantal verschillende schaakbreinen die los staan van de gebruikers-interface (de bediening en grafische weergave). Deze breinen worden engines genoemd en u kunt ze zien als computertegenstanders van verschillende (vaak weer instelbare) sterkte. De tweede optie richt zich spe-

ciaal op de kleintjes, dus speel er mee als u uw kinderen wilt laten schaken of kies er zelf een voor een tegenstander zoals Monkey die makkelijk fouten maakt. We kiezen de eerste optie en komen dan in een nieuw venster terecht (afbeelding 2).

3 Spelen

We kunnen om te beginnen onze kleur kiezen; wit (white), zwart (black) of willekeurig (random). We houden het bij wit. Bij Opponent zien we onze computertegenstander Tarrasch ToyEngine. U kunt er op klikken om één van de twintig (!) beschikbare engines te kiezen, maar wij houden voor nu deze. We kunnen aangeven hoe lang de engine mag denken (Time) of hoeveel zetten vooruit (Depth). Set Strength staat nu op Best Move, het beste wat de engine in de gegeven tijd of het aantal zetten kan bedenken. Is hij daarbij voor u te sterk, dan

kunt u hier iets anders kiezen. Bij Book (onderaan) kunt u aangeven of er een ingebouwde lijst met openingskennis moet worden gebruikt – leuk voor als u wat beter schaakt. Het aardigst is het hoekje Tutor. Hier ziet u de naam Stockfish, een van de allersterkste engines die er bestaan. Deze fungeert als coach, houdt uw spel in de gaten, waarschuwt voor blunders en suggereert betere zetten. Bij Available Hints stelt u in hoe vaak Stockfish gedurende een partij mag helpen en bij Time hoe lang hij nadenkt. Wij vinden tien hints wel mooi en klikken op Accept. Dan beginnen we te spelen.

4 Hulp

Onze partij gaat als volgt: 1.e4-c5, 2.Pf3-Pc6, 3.Lb5-Pa5, 4.De2... Op dit moment grijpt onze coach in. Er verschijnt een popup venster met twee borden (**afbeelding 3**). Aan onze zet De2 worden door Stockfish 64 punten toegekend terwijl de coach zelf liever Pc3 zou spelen waaraan het 117 punten toekent. We kunnen zelfs nog meer kennis raadplegen via Consult a book. Lucas Chess kent openingen van grootmeesterpartijen tussen 1990 en 2012 en zegt dat de meesten (47%) op dit punt de korte rokade (notatie o-o) speelden terwijl maar 40% koos voor Pc3. We

volgen de grootmeesters in plaats van de coach en dubbelklikken op het bovenste item uit de lijst, de rokade. Onze 4. De2 wordt nu automatisch vervangen door 4.o-o. De computer vervolgt met 4....a6 en wij spelen 5.Pc3, wat nu een blunder is omdat onze loper op b5 wordt aangevallen. Opnieuw grijpt de coach in. Door een vinkje te zetten bij zijn suggestie 5.Le2 wordt onze blunder ongedaan gemaakt en kunnen we verder spelen. Merk op dat rechtsonder ons aantal beschikbare hints is gedaald tot 8. We laten het aan u om de partij al dan niet uit te spelen. U kunt opgeven (Resign), remise aanbieden (Draw), zetten terugnemen (Takeback), opnieuw beginnen (Reinit), op een later moment verder gaan (Adjourn) en meer (zie stap 5).

5 Instellingen

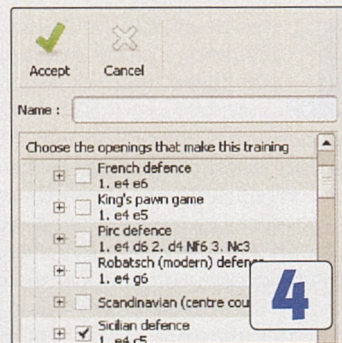
Hebt u voor Adjourn gekozen (zoals wij) dan stopt Lucas Chess en opent de volgende keer waar u gebleven was in de partij. Hebt u de partij uitgespeeld en bent u weer in het hoofdmenu dan start u een nieuwe partij (Stap 3). Een paar functies zijn het vermelden waard.

Via Config kunt u tegenstander (Engine) en coach (Tutor) wijzigen. Ook kunt u de layout aanpassen (View). Met name een blik op geslagen stukken (Captured Material) is handig. Via Options kunt u onder andere partijen opslaan (Save, PGN Format) of in zijn geheel laten analyseren (leerzaam!). De andere opties laten we even voor wat ze zijn.

6 Leren

Een van de aardigste onderdelen van Lucas Chess is het meegeleverde oefenmateriaal. Vanuit het hoofdmenu vinden we dat onder Training. Het leeuwendeel wordt hier gevormd door de bovenste optie Training Positions. Hier vindt u onder andere 50.000 opgaven voor het vinden van mat in twee zetten, eindspelstudies, opgaven om uw tactisch inzicht te verbeteren, enzovoort. De optie Play Like a Grandmaster laat u partijen van uw favoriete spelers naspele. Standaard zijn maar drie grootmeesters meegeleverd, maar via import kunt u er een heleboel (ook landgenoten) toevoegen. Kies vervolgens uw kleur en zet een vinkje bij Choose... Klik nu op accept en doe een openingszet, bijvoorbeeld e4. Vervolgens kunt u kiezen uit een tegenzet die uw favoriete grootmeester ooit tegen zich heeft zien spelen, enzovoort.

Openingen zijn heel belangrijk in het schaakspel en kun-

nen een blijvend voordeel opleveren. Kennis is dus belangrijk en via Training, Openings, Learn kunt u ze oefenen. Klik op New en zoek in de lijst een opening die u wilt trainen, bijvoorbeeld Kings Pawn, Sicilian. Zet er een vinkje voor, geef als naam Siciliaans en klik op Accept. Kies de opening en klik op Train en Accept. U krijgt nu vijfmaal het antwoord 1...c5 als u 1.e4 speelt (de meeste openingsoefeningen gaan uiteraard veel dieper) (**afbeelding 4**).

7 Op topsnelheid

Van de meegeleverde Stockfish-engine zult u vast niet winnen maar een nog sterkere is nooit weg, al was het maar als coach. Op stockfishchess.org/download/ vindt u de nieuwste en sterkste versie. Vergeet ook het openingsboek niet. Wanneer u beiden volgens de instructies installeert kunt u de engine in Lucas Chess toevoegen via Tools, External Engines, New. Kies nu in de installatiemap de nieuwe engine (liefst 64 bit als uw Windows dat ook is) en klik op Add. De nieuwe engine is nu voortaan beschikbaar als tegenstander, analysehulp of coach. Veel schaakplezier!

Tekst: Ap de Smits

